

20. 9. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Učinit výhradu podle § 593 OZ, nebo podat předčasnou odpůrčí žalobu?

V zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, je v oddílu týkajícím se relativní neúčinnosti (tzv. odporovatelnosti) v ust. § 593 zakotvena možnost věřitele vyhradit si dříve, než se jeho pohledávka stane vykonatelnou, právo dovolat se neúčinnosti právního jednání tím, že výhradu prostřednictvím notáře, exekutora nebo soudu oznámí tomu, vůči komu se neúčinnosti právního jednání může dovolat. V takovém případě pak věřiteli lhůta k dovolání se neúčinnosti právního jednání neběží, dokud se pohledávka vykonatelnou nestane.

Předchozí občanský zákoník (č. [40/1964](#) Sb.) podobnou výhradu neznal. V případě, že věřitel chtěl odporovat právnímu úkonu, kterým jeho dlužník zkracoval uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, musel podat odpůrčí žalobu proti osobě, na níž dlužník zkracujícím úkonem převedl svůj majetek (resp. část svého majetku). Nechtěl-li věřitel nechat marně uplynout lhůtu pro podání odpůrčí žaloby, musel žalobu podat třeba i před tím, než se jeho pohledávka stala vykonatelnou. Pak soud rozhodující o odpůrčí žalobě řízení přerušil do doby, než se pohledávka stala vykonatelnou.

Nový občanský zákoník díky ust. § 593 nenutí věřitele podávat odpůrčí žalobu jen proto, aby nezmeškal lhůtu pro dovolání se relativní neúčinnosti právního jednání, a to třeba i v situaci, kdy si věřitel není zcela jist, zda se jeho pohledávka skutečně stane vykonatelnou. Věřitel tak nemusí riskovat, že bude v případě neúspěchu platit žalovanému náhradu nákladů řízení o odpůrčí žalobě nebo v některých případech i náhradu škody vzniklé zápisem poznámky v katastru nemovitostí o podané žalobě.

Učinění výhrady podle ust. § 593 občanského zákoníku však má i své nevýhody. Zejména nezabrání tomu, aby majetek ušlý z dlužníkovy jmění nebyl převeden na třetí osobu. V takovém případě by již věřitel neměl právo uspokojit svou pohledávku z takto ušlého majetku, což by mohlo znamenat úplnou ztrátu možnosti reálně se domoci uspokojení věřitelovy pohledávky.

Kdyby věřitel místo učinění výhrady podle § 593 občanského zákoníku podal odpůrčí žalobu, soud by zahájení řízení o dovolání se neúčinnosti právního jednání oznámil osobě spravující veřejný seznam, pokud by ušlý majetek byl ve veřejném seznamu zapsán, a osoba spravující veřejný seznam by zahájení řízení poznamenala do veřejného seznamu. V případě, že by poté žalovaný převáděl ušlý majetek na třetí osobu, ta by nebyla v dobré víře, že převáděný majetek není zatížen právy třetích osob.

Nyní se nabízí otázka, zda je možné podat odpůrčí žalobu ještě před tím, než se věřitelova pohledávka stane vykonatelnou, a žádat přerušení řízení. Komentář k občanskému zákoníku má za to, že to možné je, byť dovozuje, že je výhodnější učinit výhradu, než žalobu podat a žádat přerušení řízení[1]. Pokud by soud odpůrčí žalobu zamítl pro předčasnost, bylo by možné v odvolání argumentovat tím, že pouze podaná odpůrčí žaloba může účinně ochránit práva věřitele[2], a to je

důležitější než princip hospodárnosti řízení.

V případě, že ušlý majetek je nemovitou věcí nebo jinou věcí zapsanou ve veřejném seznamu a věřitel se obává převedení na třetí osobu, může být účinnějším prostředkem ochrany věřitelových práv předčasné podání odpůrčí žaloby. Je-li více věřitelů, kteří by se mohli domáhat určení neúčinnosti právního jednání, bude pochopitelně nejdříve uspokojen ten, kdo podal odpůrčí žalobu jako první. Druhou, neméně významnou výhodou je ochrana před převodem ušlého majetku na třetí osobu.

Podání odpůrčí žaloby ještě před tím, než se pohledávka stane vykonatelnou, tedy může být účinnějším nástrojem ochrany práv věřitele než učinění výhrady podle § 593 občanského zákoníku. Současně však je spojeno s určitými riziky, a proto je vhodné vždy důkladně zvážit, zda výhody spojené s podáním odpůrčí žaloby převáží nad oněmi riziky. Nemalou roli zajisté bude hrát i to, nakolik je pravděpodobné, že se pohledávka, jejíž vymožení má být odpůrčí žalobou dosaženo, stane vykonatelnou.

Mgr. Ludvík Novotný,
advokát

[DOHNAL PERTOT SLANINA, advokátní kancelář, v.o.s.](#)
OLOMOUC | PRAHA | HRADEC KRÁLOVÉ | LETOHRAD

Palackého 75/21
779 00 Olomouc

Prvního pluku 347/12a
186 00 Praha 8 - Karlín

Komenského 266/3
500 03 Hradec Králové

Václavské náměstí 76
561 51 Letohrad

Tel.: +420 587 407 086
e-mail: info@akdps.cz

[1] Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2146

[2] § 1 o.s.ř.: Občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana soukromých práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k dodržování smluv a zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob. § 6 první věta o.s.ř.: V řízení postupuje soud předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná a aby skutečnosti, které jsou mezi účastníky sporné, byly podle míry jejich účasti spolehlivě zjištěny.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)